

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นปัญหาสำคัญที่นำมาซึ่งการบาดเจ็บ พิการ สูญเสียอวัยวะ สูญเสียทรัพย์สิน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตทำให้การผลิตต้องหยุดชะงักงั้น ดังนั้นกระทรวงแรงงานจึงได้ออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและจัดการด้านความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 กำหนดให้นายจ้างในสถานประกอบการ ต้องมีการจัดการด้านความปลอดภัย คือการดำเนินการให้มีการลดการประสบอันตรายจากการทำงานลงให้มากที่สุด โดยอาศัยการบริหารด้านความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อควบคุมความสูญเสีย ซึ่งถือว่าการลงทุนที่จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาในแง่ของคนและผลทางเศรษฐกิจ เพราะการบริหารงานเพื่อลดการประสบอันตรายจากการทำงานและการควบคุมความสูญเสีย ไม่เพียงแต่จะเพิ่มความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกระทรวงแรงงาน, 2550)

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด เป็น โรงงานที่ผลิตและประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยมีผลิตภัณฑ์อยู่ 3 ประเภท คือ Membrane Switch (MBSW), COIL และ Fiber Optic Component (FOC) ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 8,388 คน แยกเป็นพนักงานประจำ 6,015 คน พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราว 2,373 คน (บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด, 2551) บริษัทมีเป้าหมายในเรื่องความปลอดภัย โดยได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและจัดการด้านความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 ตามที่กระทรวงแรงงานกำหนด รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อต้องการลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น จึงได้กำหนดระบบการจัดการด้านความปลอดภัยครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
2. การดำเนินตามนโยบายความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

3. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
4. การจัดให้มีหน่วยงานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
5. การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
6. การวางแผนงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
7. การอบรมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้กับพนักงาน
8. การค้นหาอันตรายจากการทำงาน (KYT) และการประเมินความเสี่ยงจากการทำงาน (Risk Assessment)
9. การป้องกันและควบคุมอันตรายจากการทำงาน
10. การรายงานอุบัติเหตุและติดตามแก้ไข

จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 ถึง 31 มีนาคม 2551 พบว่าถึงแม้ว่าบริษัทจะมีการกำหนดระบบการจัดการด้านความปลอดภัยครอบคลุมตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ยังมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นกับพนักงานอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 25 ราย แยกเป็นพนักงานประจำ จำนวน 9 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.15 และพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราว จำนวน 16 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.67 (บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด, 2551) จากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุสูงกว่าพนักงานฝ่ายปฏิบัติการประจำถึง 4.46 เท่า

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึงทัศนคติของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวที่มีต่อระบบความปลอดภัยในการทำงาน โดยจะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ด้านความปลอดภัยรวมถึงการลดจำนวนอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับพนักงานระดับปฏิบัติการผลิตชั่วคราวของบริษัทลงได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาทัศนคติของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวที่มีต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของ บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จังหวัดลำพูน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงทัศนคติของพนักงานปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวที่มีต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของบริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จังหวัดลำพูน
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ด้านความปลอดภัย รวมถึงการลดจำนวนอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวของบริษัทลงได้

1.4 นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นและแนวโน้มเชิงของพนักงานที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และสิ่งอื่น รวมทั้งต่อสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ

ทัศนคติต่อระบบการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมและความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราวที่มีต่อระบบการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน

การควบคุมก่อนการสัมผัสความเสี่ยง (Pre-Contact Control)

การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด มีความมุ่งมั่นที่จะจัดการความเสี่ยงและอันตรายอันเนื่องมาจากการทำงานเพื่อให้อุบัติเหตุเป็นศูนย์โดยมีนโยบายปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัยถือเป็นหน้าที่ของพนักงานทุกคนรวมทั้งผู้รับเหมา
2. บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จะปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยและข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
3. บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จะส่งเสริมกิจกรรมด้านความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานรวมถึงการจัดการด้านสุขภาพ
4. พนักงานทุกคนต้องให้ความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรมในด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน
5. บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จะดำเนินการชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยงจากการทำงานเพื่อกำหนดมาตรฐานในการลดความเสี่ยงหรืออันตรายดังกล่าว
6. บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด จะติดตามและประเมินผลการดำเนินงานข้างต้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ได้ให้ความสนใจอย่างจริงจัง แสดงออกให้พนักงานทุกคนเห็นถึงความสำคัญของเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ด้วยการแสดงภาวะผู้นำ เป็นแบบอย่าง สละเวลา เอาใจใส่ความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีการกระจายความรับผิดชอบในกิจกรรมความปลอดภัยต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของคณะกรรมการความปลอดภัยฯ หน่วยงานความปลอดภัยฯ คณะทำงานต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน หัวหน้างาน ผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น รวมทั้งมีการส่งเสริมให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การจัดให้มีหน่วยงานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของบริษัทฯ

การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ได้จัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยคณะกรรมการฯ มีหน้าที่ดังนี้

1. ประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
2. สำรวจด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง
3. รายงานและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางแก้ไขเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานและหรือมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน รวมถึงผู้รับเหมาและบุคคลภายนอกที่เข้ามาปฏิบัติงานภายในบริษัท แอล ที อี ซี จำกัด
4. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของบริษัท
5. กำหนดกฎระเบียบด้านความปลอดภัย มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน เสนอต่อนายจ้าง

6. จัดทำนโยบาย แผนงานประจำปี โครงการ หรือกิจกรรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งความปลอดภัยนอกงาน เพื่อป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือความปลอดภัยในการทำงานเสนอต่อนายจ้าง

7. จัดทำโครงการหรือแผนการฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในด้านความปลอดภัยของลูกจ้าง หัวหน้างาน นายจ้าง และบุคลากรทุกระดับเพื่อเสนอต่อนายจ้าง

8. ติดตามผลความคืบหน้าเรื่องที่เสนอต่อนายจ้าง

9. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี รวมทั้งระบุปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่งปีเพื่อเสนอต่อนายจ้าง

10. ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอื่นตามที่นายจ้างมอบหมาย

การวางแผนงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผนงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมจากข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

1. สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. สามารถปฏิบัติได้ เป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือจากพนักงานทุกระดับในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กำหนดให้พนักงานตรวจสอบเครื่องจักรก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้เหมาะสมกับความเสี่ยงก่อนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3. เหมาะสมกับสถานการณ์ งบประมาณ และโอกาส

4. ไม่ขัดต่อกฎหมาย

การอบรมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้กับพนักงาน บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด กำหนดให้พนักงานทุกระดับได้รับการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงานตั้งแต่วันแรกที่เข้าทำงานในหลักสูตรปฐมนิเทศ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรความปลอดภัยในการทำงานเฉพาะด้าน เช่น การทำงานกับสารเคมีอย่างปลอดภัย ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับความเสี่ยง และการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟประจำปีหรือแผนระงับเหตุฉุกเฉิน เพื่อรับมือกับเหตุการณ์จริงที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

การควบคุมเมื่อมีการสัมผัสความเสี่ยง (Contact Control)

การค้นหาอันตรายจากการทำงาน (KYT) และการประเมินความเสี่ยงจากการทำงาน (Risk Assessment)

การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย เป็นการดำเนินงานจัดการความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงในบริษัท แอล ที อี ซี จำกัด โดยครอบคลุมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านสุขภาพของพนักงาน ซึ่งเป็นผลจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และการประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับอุบัติเหตุหรือความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีหลักการในการดำเนินการ 3 ประการดังนี้

1. การชี้บ่งหรือค้นหาอันตราย โดย ทำการแจกแจงความเสี่ยงต่างๆ ที่แอบแฝงอยู่ในขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่การเก็บ การขนถ่ายหรือขนย้าย การใช้ การขนส่งวัสดุดิบ วิธีการปฏิบัติงาน เครื่องจักรอุปกรณ์ เป็นต้น
2. ประเมินความเสี่ยง โดย ทำการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสภาพการณ์ต่างๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้อันตรายที่แอบแฝงอยู่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุและเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เช่น การเกิดเพลิงไหม้ การระเบิด การรั่วไหลของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย เป็นต้น โดยพิจารณาถึงโอกาสและความรุนแรงของเหตุอันตรายเหล่านั้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สิน
3. การจัดทำแผนงานจัดการความเสี่ยง โดยจัดทำแผนการดำเนินงานในการกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดการความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการหาสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรเพื่อป้องกันและควบคุม บรรเทา หรือลดความเสี่ยงจากอันตรายนั้นๆ มาตรการป้องกันอันตราย ได้แก่ การออกแบบการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน การทำงานถูกต้องตามขั้นตอน การบำรุงรักษาเครื่องจักร การทดสอบ การตรวจสอบ การฝึกอบรม เป็นต้น ส่วนมาตรการระงับและฟื้นฟู ได้แก่ การซ่อมแผนฉุกเฉิน การสอบสวนอุบัติเหตุ

การป้องกันและควบคุมอันตรายจากการทำงาน

บริษัทแอล ที อี ซี จำกัด ได้ดำเนินการควบคุมปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่คุกคามต่อชีวิตและสุขภาพอนามัย เพื่อกำจัดสิ่งคุกคาม หรือลดระดับปริมาณสิ่งคุกคามในสิ่งแวดล้อมในการทำงาน หรือลดโอกาสที่ผู้ปฏิบัติงานจะสัมผัสกับสิ่งคุกคามนั้นเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานหรือลดอันตรายลงให้น้อยที่สุด โดยการใช้ความรู้ทางด้านวิศวกรรม การบริหารจัดการโดยดำเนินการได้ 3 วิธีคือ การควบคุมที่แหล่งกำเนิด เช่น ออกแบบให้เครื่องจักรมีอุปกรณ์ป้องกันอันตราย และกำหนดให้พนักงานตรวจสอบเครื่องจักร รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันอันตรายของ

เครื่องจักรก่อนการปฏิบัติงาน เป็นต้น การควบคุมที่ทางผ่าน เช่น การจัดระบบระบายอากาศแบบทั่วไป ติดป้ายเตือนบริเวณที่เป็นอันตราย เป็นต้น การควบคุมที่ตัวบุคคล เช่น การจัดให้พนักงานสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับความเสี่ยง

การควบคุมหลังการสัมผัสความเสี่ยง (Post Contact Control)

การรายงานอุบัติเหตุและติดตามแก้ไข

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ได้กำหนดให้มีการรายงานอุบัติเหตุและติดตามแก้ไข เพื่อเป็นการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดอุบัติเหตุ และหามาตรการควบคุมและป้องกันมิให้อุบัติเหตุหรืออุบัติการณ์เกิดขึ้นอีก โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดประเภทของอุบัติเหตุ และอุบัติการณ์ที่จำเป็นต้องรายงานและสอบสวน
2. กำหนดผู้รับผิดชอบในการรายงานและสอบสวนอุบัติเหตุ / อุบัติการณ์
3. กำหนดขั้นตอนในรายงานและสอบสวนอุบัติเหตุ / อุบัติการณ์ และการติดตามผลการแก้ไขอุบัติเหตุ
4. ดำเนินการตามขั้นตอนการรายงานสอบสวนอุบัติเหตุที่เสนอไว้
5. วิเคราะห์สถิติการเกิดอุบัติเหตุเพื่อพิจารณาแนวโน้มการเกิดเหตุ และนำมากำหนดมาตรการป้องกัน

บริษัท แอล ที อี ซี จำกัด หมายถึง นิติบุคคล ที่จดทะเบียนการค้ากับพาณิชย์จังหวัดลำพูน ในการดำเนินธุรกิจด้านการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ส่งออกในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ดำเนินการก่อตั้งเมื่อปี 2532 ทุนจดทะเบียน 1,000 ล้านบาท ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 7 โรงงาน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 8,388 คน แยกเป็นพนักงานประจำ 6,015 คน พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราว 2,373 คน

พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตชั่วคราว หมายถึง พนักงานของบริษัท แอล ที อี ซี จำกัด ที่มีสถานะเป็นพนักงานสัญญาจ้างชั่วคราว และมีหน้าที่ปฏิบัติงานโดยตรงในสายการผลิต ได้แก่ แผนก MBSW แผนก COIL และ แผนก FOC

แผนก MBSW หมายถึง แผนกสายการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของผลิตภัณฑ์ Membrane Switch

แผนก COIL หมายถึง แผนกสายการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของ
ผลิตภัณฑ์ Magnetic COIL Assembly และ Hard Disk Drive

แผนก FOC หมายถึง แผนกสายการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของ
ผลิตภัณฑ์ Fiber Optical Components

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved